กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กรมอุตุนิยมวิทยา

การติดตามและการคาดหมายปรากฏการณ์ ที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะอากาศ

เดือนมกราคม ถึง มีนาคม พ.ศ.2568

ออกประกาศ 26 ธันวาคม พ.ศ.2567

1. ปรากฏการณ์ El Nino Southern Oscillation (ENSO)

ขณะนี้ปรากฏการณ์เอนโซอยู่ในสภาวะปกติ (Nino 3.4= -0.2) จากแบบจำลองการพยากรณ์ ENSO index ของศูนย์ต่างๆ ทั่วโลก การพยากรณ์ความน่าจะเป็นของสถานการณ์ ENSO และการพยากรณ์อุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกเขตศูนย์สูตรที่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2567 จนถึงต้นเดือนธันวาคม 2567 ประกอบกับเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติและแบบจำลอง แล้ว คาดว่า ปรากฏการณ์เอนโซที่อยู่ในสภาวะปกติมีแนวโน้มจะเปลี่ยนเข้าสู่สภาวะลานีญาในช่วงเดือนธันวาคม 2567 ถึงเดือนมกราคม 2568 และจะต่อเนื่องไปจนถึงช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม 2568

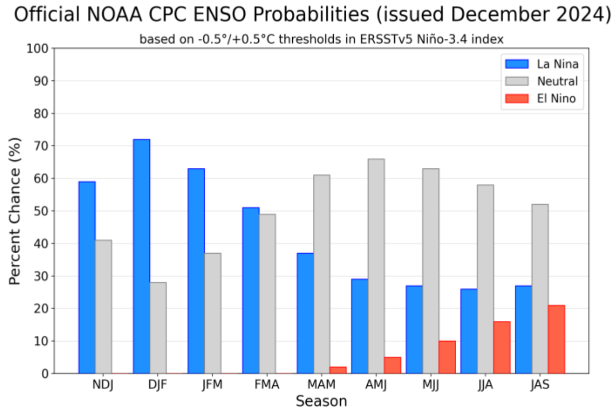

รูปที่ 1 ผลการพยากรณ์ความน่าจะเป็นของปรากฏการณ์ ENSOจากแบบจำลองของศูนย์ IRI/CPC

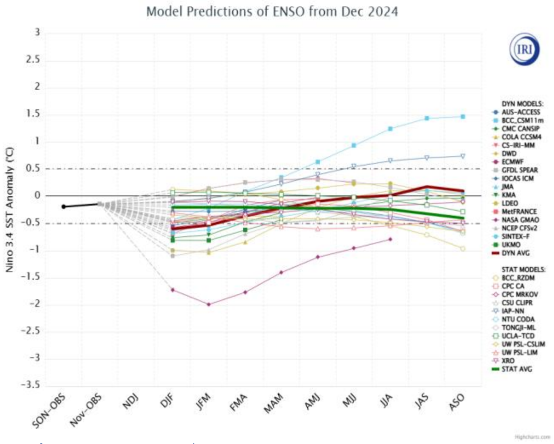

รูปที่ 2 แบบจำลองเฉลี่ยผลการพยากรณ์ค่าผิดปกติของอุณหภูมิผิวน้ำทะเล บริเวณ Nino 3.4 จากศูนย์ภูมิอากาศทั่วโลกรวบรวมโดยศูนย์ IRI/CPC

2. ปรากฏการณ์ Indian Ocean Dipole (IOD)

ปรากฏการณ์ IOD หรือดัชนีวัดค่าความผิดปกติของอุณหภูมิผิวน้ำทะเล อันเนื่องมาจากการอุ่นขึ้นหรือเย็นตัวอย่างผิดปกติของอุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณตอนใต้ด้านตะวันออกของมหาสมุทรอินเดียบริเวณเขตศูนย์สูตร (EAST) กับอุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณด้านตะวันตกของมหาสมุทรอินเดียเขตศูนย์สูตร (WEST) ดังรูปที่ 3 เรียกว่า ปรากฏการณ์ Indian Ocean Dipole จากแบบจำลองการพยากรณ์ IOD index การพยากรณ์ความน่าจะเป็นของสถานการณ์ IOD และการพยากรณ์อุณหภูมิผิวน้ำทะเลบริเวณมหาสมุทรอินเดีย ดังรูปที่ 4 พบว่า ช่วงเดือนที่ผ่านมาปรากฏการณ์ IOD ยังคงมีสถานะปกติ (Neutral) โดยมีค่าดัชนีอยู่ที่ -0.26 °C จากแบบจำลองคาดการณ์ว่า IOD มีแนวโน้มที่จะมีสถานะปกติตลอดช่วงเดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568 โดย IOD จะยังไม่ส่งผลต่อปริมาณฝนรวมบริเวณประเทศไทยในช่วงดังกล่าว

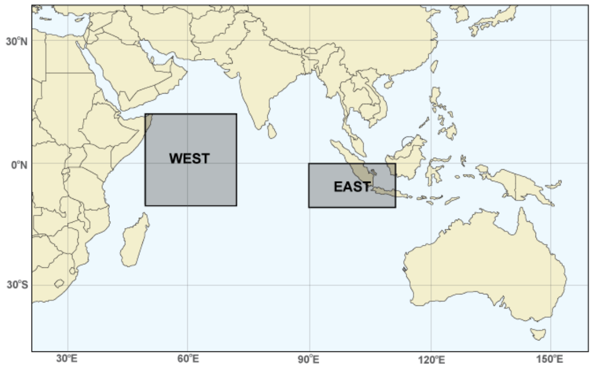

รูปที่ 3 แผนที่บริเวณ Indian Ocean Dipole
จากกรมอุตุนิยมวิทยาประเทศออสเตรเลีย

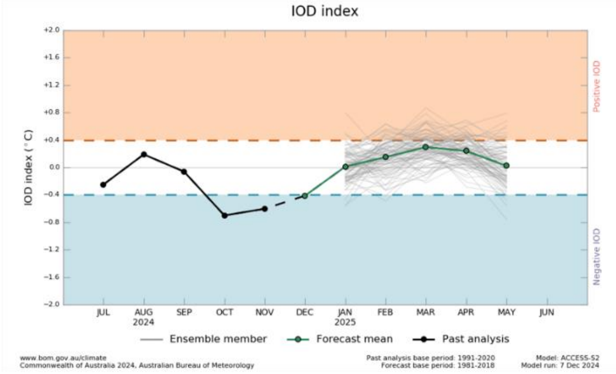

รูปที่ 4 ผลการพยากรณ์ IOD index
จากแบบจำลองกรมอุตุนิยมวิทยาประเทศออสเตรเลีย

3. ปรากฏการณ์ Madden Julian Oscillation (MJO)

MJO เป็นปรากฏการณ์เกิดควบคู่กันระหว่างการไหลเวียนของบรรยากาศกับการยกตัวขนาดใหญ่ของอากาศในเขตร้อนมีช่วงการเกิดอยู่ในระหว่าง 30-60 วัน โดยจะมีการเคลื่อนตัวทางตะวันออก ซึ่งจะมีอิทธิพลหรือส่งผลกระทบกับการเกิดฝนที่ผิดปกติในขณะที่ปรากฏการณ์ MJO เคลื่อนผ่าน โดยตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายนจนถึงกลางเดือนธันวาคมปรากฏการณ์ MJO มีกำลังแรงและเคลื่อนตัวอยู่บริเวณ Maritime Continent ส่งผลกระทบให้ปริมาณฝนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะภาคใต้ของประเทศไทย ส่วนผลการพยากรณ์ดัชนี MJO จากแบบจำลองพบว่าในปลายเดือนธันวาคมจนถึงต้นเดือนมกราคมปรากฏการณ์ MJO จะอ่อนกำลังลงและเคลื่อนตัวไปทางทิศตะวันออกไปยังบริเวณ Western Pacific ดังรูปที่ 5 ซึ่งภาพรวมของการพยากรณ์ค่า OLR ดังรูปที่ 6 คาดการณ์ว่าในช่วงปลายเดือนธันวาคมจนถึงต้นเดือนมกราคมปรากฏการณ์ MJO จะส่งผลกระทบให้ปริมาณฝนลดลงได้โดยเฉพาะภาคใต้ของประเทศไทย หลังจากนั้นยังคงต้องเฝ้าติดตามปรากฏการณ์ MJO อย่างใกล้ชิดต่อไป

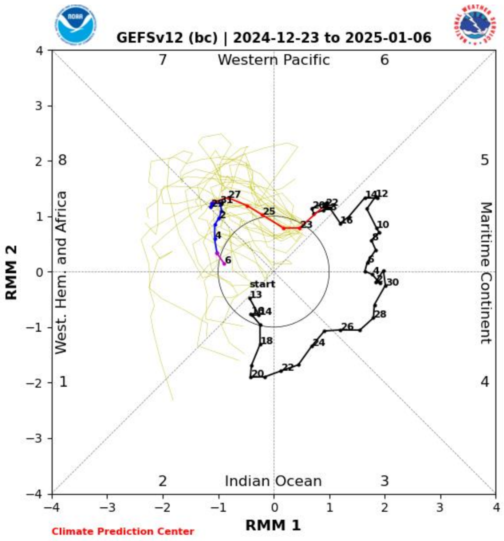

รูปที่ 5 กราฟแสดงการพยากรณ์ MJO Index และ MJO Phase
จากศูนย์ภูมิอากาศทั่วโลก โดยแบบจำลองของศูนย์ IRI/CPC

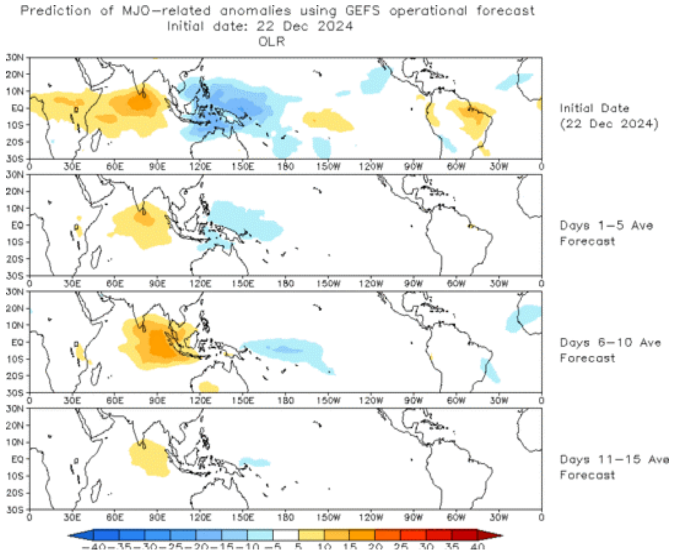

รูปที่ 6 แสดงการพยากรณ์ค่าการปลดปล่อยความร้อนจากพื้นโลก (OLR)
เฉลี่ย 3 ช่วง ช่วงละ 5 วันโดยแบบจำลองของศูนย์ IRI/CPC

4. ลมมรสุม (Monsoon)

ลมมรสุม คือลมที่พัดตามฤดูกาล (ลมประจำฤดู) เป็นลมแน่ทิศและสม่ำเสมอ โดยประเทศไทยอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (Southwest Monsoon) และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Monsoon)

มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมประเทศไทย ระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกใต้บริเวณมหาสมุทรอินเดีย มรสุมนี้จะนำมวลอากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทย ทำให้มีเมฆมากและฝนชุกทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามบริเวณชายฝั่งทะเล และเทือกเขาด้านรับลมจะมีฝนมากกว่าบริเวณอื่น หลังจากหมดอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้แล้ว ประมาณกลางเดือนตุลาคมจะมีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย จนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงบนซีกโลกเหนือ ประเทศมองโกเลียและจีน

ผลการคาดหมายลมที่ระดับ 850hPa (1,500 เมตร) **ช่วง 4 สัปดาห์ข้างหน้า** มีดังนี้ สัปดาห์ที่ 1 (รูปที่ 8) ลมะวันออกเฉียงเหนือที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติพาดผ่านบริเวณประเทศไทยตอนบน ส่วนภาคใต้มีลมตะวันตกเฉียงใต้พาดผ่าน ต่อมาในสัปดาห์ที่ 2 (รูปที่ 9) และ สัปดาห์ที่ 3 (รูปที่ 10) ยังคงมีลมตะวันออกเฉียงเหนือที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติเล็กน้อยพาดผ่านตั้งแต่บริเวณประเทศไทยตอนบนถึงภาคใต้ตอนบน ส่วนบริเวณอื่นๆ มีลมตะวันตกที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติเล็กน้อยพาดผ่าน ส่วนสัปดาห์ที่ 4 (รูปที่ 11) บริเวณประเทศไทยตอนบนโดยส่วนใหญ่ถูกปกคลุมไปด้วยมีลมตะวันออกเฉียงเหนือที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติเล็กน้อย ในขณะที่บริเวณภาคใต้ถูกปกคลุมไปด้วยลมตะวันตกที่มีกำลังแรงกว่าค่าปกติเล็กน้อย

ส่งผลให้ในเดือนมกราคม 2568 ประเทศไทยตอนบนจะมีปริมาณใกล้เคียงค่าปกติ ส่วนภาคใต้จะมีฝนมากกว่าค่าปกติ (เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของช่วงเดียวกัน ในช่วงปี 2534-2563)

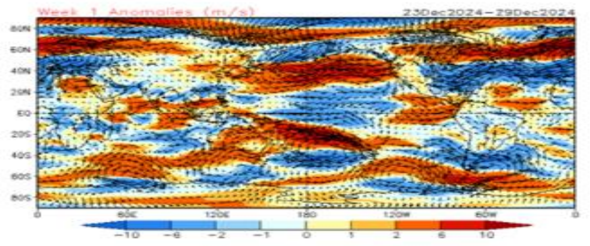

รูปที่ 8. ลมเฉลี่ยระดับ 850hPa ต่างจากค่าปกติ สัปดาห์ที่ 1 วันที่ วันที่ 23-29 ธ.ค. 67

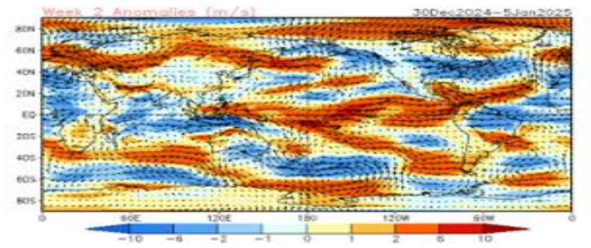

รูปที่ 9. ลมเฉลี่ยระดับ 850hPa ต่างจากค่าปกติ สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 30 ธ.ค.67–5 ม.ค.68

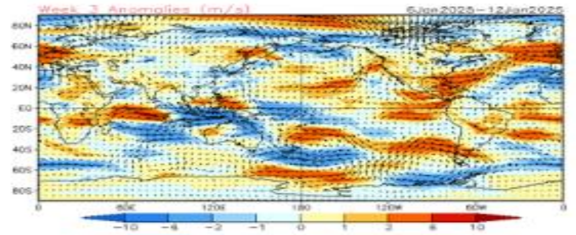

รูปที่ 10. ลมเฉลี่ยระดับ 850hPa ต่างจากค่าปกติ สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 6-12 ม.ค. 68

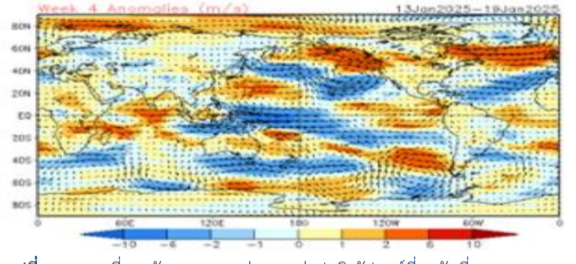

รูปที่ 11. ลมเฉลี่ยระดับ 850hPa ต่างจากค่าปกติ สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 13-19 ม.ค. 68